TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 20860
Tarih : 26.10.2026

10/4901

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çocukların okullarda yeterli, sağlıklı ve dengeli beslenmeye erişiminde yaşanan sorunların, çocuk yoksulluğunun eğitim ve sağlık hakkı üzerindeki etkilerinin, mevcut okul yemeği uygulamalarının ve kamusal kaynakların yeterliliğinin araştırılması, bütün çocuklara ücretsiz okul yemeği ve temiz içme suyu sağlanmasına yönelik önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Serhat EREN

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Çocukların yeterli, sağlıklı ve dengeli beslenmesi, yaşam ve sağlık haklarının yanı sıra eğitim hakkından eşit koşullarda yararlanabilmelerinin temel gerekliliklerinden biridir. Ancak artan gıda fiyatları, hanelerin gelir yetersizliği ve eğitim giderleri, çocukların beslenme ihtiyaçlarının karşılanmasını güçleştirmektedir. Beslenme hakkının ailelerin ekonomik olanaklarına bağlı hâle gelmesi, çocuklar arasındaki sınıfsal eşitsizlikleri derinleştirmekte ve kamusal eğitimin eşitlik ilkesini zedelemektedir.

Türkiye İstatistik Kurumunun 2024 yılı Çocuk Sağlığı ve Yoksunluğu araştırmasına göre, 15 yaş ve altındaki çocukların bulunduğu hanelerin yüzde 10'unda maddi yetersizlik nedeniyle çocukların günde en az bir kez taze meyve ve sebze tüketmesi sağlanamamaktadır. Eğitim Reformu Girişiminin Eğitim İzleme Raporu 2025 çalışmasında da aynı araştırmaya dayanılarak çocukların yüzde 23,1'inin maddi yetersizlik nedeniyle düzenli protein tüketemediği belirtilmiştir. En düşük sosyoekonomik gruptaki çocukların yüzde 43,5'i haftada iki veya üç kez et, balık ya da tavuk tüketebilirken en yüksek gelir grubunda bu oran yüzde 77,9'dur. Bu göstergeler, çocukların beslenme olanaklarının hanelerin ekonomik koşullarına göre farklılaştığını ortaya koymaktadır.

TÜİK'in İstatistiklerle Çocuk 2025 yayınında, 2025 yılında çocukların maddi yoksunluk oranı yüzde 27,2 olarak kaydedilmiştir. Bu oran 2024 yılındaki yüzde 30,4 seviyesinden gerilemiş olmakla birlikte çocukların önemli bir bölümünün temel ihtiyaçlara erişim bakımından güçlüklerle karşılaştığını göstermektedir. Maddi yoksunluk göstergesi doğrudan açlık veya yetersiz beslenme oranını ölçmediğinden, çocukların beslenme durumunun ayrıca araştırılması gerekmektedir.

Eğitim-İş Sendikasının 30 Eylül 2026 tarihinde yayımladığı araştırmaya göre bir öğrencinin günlük tek öğünlük ihtiyacı için hazırlanan beslenme çantasının aylık maliyeti Eylül 2025'te 1.661,75 TL iken Eylül 2026'da 2.121,52 TL'ye yükselmiştir. Bir yıllık artış yüzde 27,67'dir. Sendikanın belirli gıda ürünlerinin fiyatlarına dayanan bu hesaplaması, ailelerin okul döneminde karşılaştıkları beslenme giderlerinin artışını göstermektedir. Birden fazla çocuğu okula devam eden hanelerde bu giderlerin toplam yükü daha da artabilmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığının 1 Ekim 2026 tarihinde açıkladığı 2025–2026 örgün eğitim istatistiklerine göre Türkiye'de okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim düzeylerinde toplam 17 milyon 704 bin 308 öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrencilerin 15 milyon 167 bin 794'ü resmî eğitim kurumlarında, 1 milyon 485 bin 21'i özel eğitim kurumlarında, 1 milyon 51 bin 493'ü ise açık öğretim kurumlarında kayıtlıdır. Bu büyüklük, okul yemeği uygulamalarının planlanmasında öğrenci sayılarının, eğitim kademelerinin ve okulların fiziki koşullarının birlikte değerlendirilmesini gerektirmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığının 2024 yılı faaliyet raporuna göre 2023–2024 eğitim öğretim yılında taşımalı eğitim kapsamında 1 milyon 29 bin 250 öğrenciye ücretsiz öğle yemeği verilmiş, bu hizmet için yaklaşık 5,8 milyar TL kaynak aktarılmıştır. Bu uygulama, kamu kaynaklarıyla ücretsiz okul yemeği sunulabildiğini göstermektedir. Ancak mevcut desteğin kapsamı belirli öğrenci gruplarıyla sınırlıdır. Bütün öğrencilerin beslenme hakkına erişimi bakımından mevcut uygulamaların kapsamı, yararlanıcı sayıları ve bütçe olanakları araştırılmalıdır.

Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (Eğitim Sen), 16 Ekim 2026 Dünya Gıda Günü dolayısıyla yayımladığı açıklamada, çocuk yoksulluğu ve yetersiz beslenmenin çocukların sağlıklı gelişimini ve eğitim hakkına eşit erişimini olumsuz etkilediğini vurgulamıştır. Sendika, artan gıda fiyatları ve düşen alım gücü nedeniyle çocukların temel beslenme ihtiyaçlarının karşılanmasının güçleştiğine, açlığın ve yetersiz beslenmenin öğrenme süreçleri üzerinde de etkileri bulunduğuna dikkat çekmiştir. Açıklamada, çocukların beslenme hakkının ailelerin ekonomik koşullarına bırakılmaması, kamusal eğitim kapsamında güvence altına alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Eğitim Sen'in aynı açıklamasında, okul öncesinden başlayarak bütün eğitim kademelerinde her çocuğa ayrım gözetilmeksizin en az bir öğün ücretsiz, sağlıklı yemek ve temiz içme suyu sağlanması talep edilmiştir. Okullarda hijyenik içme suyu altyapısının kurulması, uygulama için merkezi bütçeden yeterli ve düzenli kaynak ayrılması ve çocuk yoksulluğuyla mücadeleyi esas alan kalıcı kamusal politikaların geliştirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Sendika, okul yemeğini geçici bir sosyal yardım uygulaması olarak ele almak yerine çocukların temel hakları ve kamusal eğitimin sorumlulukları çerçevesinde değerlendirmektedir. Eğitim Sen'in 2026 Yılı Eğitim Bütçesi Raporu da ücretsiz okul yemeğinin eğitim politikalarının temel başlıklarından biri olması gerektiğini ortaya koymaktadır. Raporda, kamusal kaynakların çocukların beslenme, barınma, sağlık ve eğitim ihtiyaçlarına yönlendirilmesi gerektiği savunulmaktadır. Bu yaklaşım, eğitim bütçesinin büyüklüğü kadar kaynakların hangi ihtiyaçlara ayrıldığının da değerlendirilmesini gerektirmektedir. Okul yemeği uygulamalarının yaygınlaştırılması için gerekli maliyetin hesaplanması, merkezi bütçede düzenli kaynak oluşturulması ve harcamaların kamuoyuna açık biçimde denetlenmesi önem taşımaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı, 5–19 Ekim 2026 tarihleri arasında ücretsiz okul yemeği konusunda öğrenci, veli, öğretmen ve okul yöneticilerine yönelik anketler düzenlemiştir. Eğitim Sen, 14 Ekim 2026 tarihli açıklamasında, bu çalışmanın ücretsiz okul yemeğinin uygulanma biçimini belirlemeye katkı sunabileceğini ancak çocukların beslenme hakkının anketlerde ortaya çıkacak talep düzeyine veya katılım oranına bağlı tutulamayacağını belirtmiştir. Anketlerin sonuçları, uygulama planı ve bütçe hazırlıkları kamuoyuna açıklanmalıdır.

Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi ve Okul Sağlığı Çalışma Grubunun 22 Eylül 2026 tarihli açıklamasında, ücretsiz okul yemeğinin bütün çocuklara sunulan kamusal bir hak olarak yasal güvenceye alınması çağrısı yapılmıştır. Açıklamada sağlıklı ve dengeli beslenmenin çocukların fiziksel ve ruhsal gelişimi açısından taşıdığı öneme dikkat çekilmiş, çocuk yoksulluğunun eğitim ve sağlık üzerindeki etkilerinin birlikte ele alınması gerektiği belirtilmiştir. Yetersiz ve dengesiz beslenme, çocukların büyüme ve gelişmesini, bağışıklık sistemini, dikkat ve öğrenme süreçlerini etkileyebilmektedir. Okullarda sunulacak yemeklerin çocukların yaşlarına, sağlık durumlarına ve özel beslenme gereksinimlerine uygun biçimde hazırlanması, gıda güvenliğinin sağlanması ve düzenli olarak denetlenmesi gerekmektedir. Engelli çocukların, kronik hastalığı veya özel beslenme ihtiyacı bulunan öğrencilerin gereksinimleri de okul yemeği programlarının planlanmasında dikkate alınmalıdır.

Çocukların beslenme hakkının korunması, eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliği ve bölgesel eşitsizlikler bakımından da önem taşımaktadır. Kırsal yerleşimlerde, depremden etkilenen bölgelerde, yoksulluğun yoğunlaştığı mahallelerde ve mevsimlik tarım işçisi ailelerin çocuklarının devam ettiği okullarda beslenme olanakları farklılaşabilmektedir. Okul yemeği uygulamalarının bu farklılıkları gözeterek planlanması, hiçbir çocuğun ekonomik veya sosyal

koşulları nedeniyle ayrıştırılmaması gerekmektedir. Bu süreçte kamu yararı, besin değeri, gıda güvenliği, erişilebilirlik ve şeffaf denetim temel ölçütler olmalıdır. Çocukların okullarda yeterli, sağlıklı ve dengeli beslenmeye erişiminde yaşanan sorunların, çocuk yoksulluğunun eğitim hakkı üzerindeki etkilerinin, mevcut okul yemeği ve içme suyu uygulamalarının yeterliliğinin, bütçe olanaklarının ve bölgesel eşitsizliklerin araştırılması, bütün çocuklara ücretsiz ve sağlıklı okul yemeği ile temiz içme suyu sağlanmasına yönelik kalıcı kamusal politikaların geliştirilmesi amacıyla Meclis araştırması açılması gerekmektedir.

1	SÜMEYYE BOZ ÇAKI	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3			
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	